

# Ymchwilio i bryderon yn eich gweithle

Image not found or type unknown

Cyhoeddwyd gyntaf: 18 September 2024

Diweddariad olaf: 22 January 2025

Lawrlwythwyd y ddogfen hon o [gofalcymdeithasol.cymru](https://gofalcymdeithasol.cymru) ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.

Ewch i <https://gofalcymdeithasol.cymru/delio-a-phryderon/ymchwilio-i-bryderon-yn-eich-gweithle> am y fersiwn diweddaraf.

Gellir datrys llawer o bryderon sy'n codi yn y gweithle mewn modd priodol heb fod angen ymchwiliad ffurfiol. Wrth reoli pryderon, dylech ddilyn polisïau a gweithdrefnau eich sefydliad o hyd. Os oes angen i chi gynnal ymchwiliad, y nod yw casglu tystiolaeth i helpu i roi darlun cywir a gwrthrychol o'r sefyllfa.

Yn ystod eich proses ymchwilio, ystyriwch a ddylid cyfeirio at asiantaethau eraill. Mae hyn yn cynnwys y canlynol:

- ein tîm addasrwydd i ymarfer
- timau diogelu lleol
- Arolygiaeth Gofal Cymru
- y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)
- yr Heddlu
- neu reoleiddwyr eraill.

## **Egwyddorion i gefnogi eich ymchwiliad**

Rydym wedi datblygu set o egwyddorion a allai helpu eich ymchwiliad lleol. Ni fydd yr egwyddorion hyn yn dweud wrthy ch sut i gynnal ymchwiliad, ond gellir eu hystyried ochr yn ochr â'ch polisïau a'ch gweithdrefnau eich hun. Daw'r egwyddorion hyn o arferion gorau asiantaethau eraill ac o'r hyn mae'r tîm addasrwydd i ymarfer wedi'i ddysgu.

### **1. Dilyn polisïau a gweithdrefnau eich sefydliad**

Nodwch pa bolisïau, prosesau lleol a chanllawiau penodol a fydd yn cefnogi eich ymchwiliad.

### **2. Creu cynllun ymchwilio**

Mae'n bwysig cael cynllun clir ar gyfer yr ymchwiliad i sicrhau bod yr holl ffeithiau allweddol yn cael eu hymchwilio ac mai dim ond gwybodaeth berthnasol sy'n cael ei chasglu.

### **3. Gweithredu mewn ffordd sy'n ystyried hawliau'r rhai sydd dan sylw**

Mae'n bwysig cynnal ymchwiliad diduedd. Mae gan bawb yr hawl i gael eu trin yn deg, yn gyfartal ac yn gymesur. Nid oes lle i ymddygiad gwahaniaethol mewn gofal cymdeithasol.

Mae pobl yn cael eu hamddiffyn gan y gyfraith rhag gwahaniaethu os oes ganddynt nodweddion warchoddedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb. Bydd deall eich cyfrifoldebau cyfreithiol yn eich helpu i gynnal ymchwiliad heb wahaniaethu.

Ystyriwch a allai rhagfarn (anymwybodol neu ymwybodol) neu wahaniaethu fod wedi bod yn ffactor mewn digwyddiad, pryder, ymchwiliad neu broses ddisgyblu; a chymerwch gamau i fynd i'r afael â hyn.

### **4. Defnyddio dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn**

Mae ymagwedd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn yn golygu rhoi teuluoedd, y cyhoedd a phobl sy'n defnyddio gofal a chymorth wrth wraidd yr hyn a wnewch. Bydd yn sicrhau bod pawb yn cael eu trin â pharch ac urddas. Mae'n golygu gwrando ar yr hyn y mae pobl yn ei ddweud wrthyich am eu profiadau er mwyn deall beth allai eu pryderon am weithwyr gofal cymdeithasol proffesiynol fod, fel eich bod mewn gwell sefyllfa i weithredu ar y pryderon hynny.

Mae'n bwysig cefnogi pawb sydd dan sylw fel eu bod yn teimlo'n hyderus i gymryd rhan yn yr ymchwiliad, ac i roi cofnod agored a gonest o'r hyn a ddigwyddodd. Gall hyn gynnwys cyfeirio at wasanaethau eiriolaeth yn eich ardal.

## 5. Gweithredu'n gyflym ac yn agored

Dechreuwch eich ymchwiliad cyn gynted â phosibl. Bydd hyn yn lleihau unrhyw oedi o ran cymryd camau gweithredu, a gellir casglu tystiolaeth tra mae'r wybodaeth yn dal yn ddiweddar.

Drwy gydol y broses, mae'n bwysig cyfathrebu'n agored ac yn onest â'r rhai sydd dan sylw, gan rannu gwybodaeth lle bo'n briodol.

## 6. Cadw cofnodion o'r holl dystiolaeth a phenderfyniadau

Dylai'r sawl sy'n ymchwilio gael yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer yr achos, o fewn rheswm. Dylai pob ymchwiliad fod yn seiliedig ar dystiolaeth, yn hytrach na straeon neu bethau y gallem fod wedi'u clywed gan eraill (a elwir weithiau yn 'dystiolaeth achlust'). Bydd tystiolaeth sydd wedi'i dogfennu a'i dyddio'n gywir yn cefnogi unrhyw benderfyniadau a wneir. Mae'r math hwn o dystiolaeth yn ddefnyddiol os gwneir atgyfeiriad i'r tîm addasrwydd i ymarfer neu asiantaethau eraill.

# Canllawiau ar ymchwiliadau gan ACAS

Os oes angen rhagor o wybodaeth neu gyngor arnoch ynghylch cynnal ymchwiliad, mae [ACAS](#), y Gwasanaeth Cyngori, Cymodi a Chyflafareddu, yn darparu gwybodaeth am [ymchwiliadau yn y gwaith](#). Mae'r wybodaeth hon yn amlinellu'r camau y dylai cyflogwr ei gymryd i ymchwilio i unrhyw faterion disgyblu neu gwynion yn y gwaith. Gellir defnyddio'r wybodaeth hon ochr yn ochr â'ch polisiâu eich hun.

Mae ACAS hefyd wedi cynhyrchu [canllaw](#) manwl ar gynnal ymchwiliadau yn y gweithle.

## **Delio â phryderon sy'n ymwneud â staff asiantaeth**

Os oes pryderon ynghylch staff asiantaeth, dylai'r lleoliad gynnal ymchwiliad yn yr un modd ag y byddai'n gwneud hynny ar gyfer aelod o staff y mae'n ei gyflogi'n uniongyrchol. Mae hyn yn cynnwys unrhyw atgyfeiriadau at asiantaethau eraill.

Os bydd aelod o staff asiantaeth yn gadael eich lleoliad heb ymchwiliad, ni fydd y risg wedi cael sylw priodol. Efallai y bydd yn dechrau gweithio mewn sefydliad gofal cymdeithasol arall a gall barhau i fod yn risg i ddefnyddwyr gofal a chymorth sy'n agored i niwed.

Mae rhannu gwybodaeth gyda'r asiantaeth (gan gydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data perthnasol) yn golygu y gallwch weithio gyda'ch gilydd i ymateb i'r pryderon yn effeithiol. Gallai hyn gynnwys cefnogi'r aelod o staff i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon neu ei atgyfeirio atom.

## **Os bydd gweithiwr yn gadael yn ystod ymchwiliad**

Os bydd gweithiwr yn gadael eich cyflogaeth yn ystod ymchwiliad, ystyriwch a allai beri risg i bobl sy'n defnyddio gwasanaethau mewn sefydliad newydd. Os ydych chi'n meddwl y bydd yn peri risg, ystyriwch atgyfeirio hyn atom ni.

Lle bynnag y bo modd, dylech barhau â'ch ymchwiliad a'i gwblhau, er mwyn do di gasgliad. O ganlyniad i hyn, bydd tystiolaeth ar gael i ni os ceir atgyfeiriad.

## **Cael cyngor**

Ar ddiwedd eich ymchwiliad, os nad ydych yn siŵr a ddylech wneud atgyfeiriad i'r tîm addasrwydd i ymarfer, anfonwch e-bost at [ftp@gofalcymdeithasol.cymru](mailto:ftp@gofalcymdeithasol.cymru) a byddwn yn gallu trafod eich achos â chi.

I gael rhagor o wybodaeth am yr achosion rydym yn ymchwilio iddynt, ewch i'n tudalennau ar [sut rydym yn delio â phryderon](#).